Kompýuter görkezmeleriň (programmalaryň) kesgitli üýtgeýan toplumyny ýerine ýetirmäge ykyplydyr. Görkezmeler ýerine ýetirilende, olar üýtgese hem konpýuterde bar bolan gurluşlary täzeden başga hili özara birikdirmek zerurlygy ýokdyr hasaplama işler adatça ýerine ýetiriler. Kompýuterde hasaplama işlerini ýerine ýetirilende deslapky we hasaplanyp alynan maglumatlary ýatda saklamak üçin sanlary ýatda saklaýan gurluş, hasaplamalary ýerine ýetirýän ýörite hasaplaýjy blok –prosessor, informasiýalary girizmek we çykarmak üçin gurluşlar bar. Kompýuteriň şeýle gurluşlarynyň bolmagy, onuň işiniň programmalaýyn işläp bilmegine esas bolýar. Kompýuter maglumatlaryň ýagdaýyna baglylykda programmadaky görkezmeleri ýerine ýetirmegiň tertibini özbaşdak üýtgedip bilýär.

Kompýutere ýumuşlary ýerine ýetirmek üçin berilen görkezmeler (programmalar), kompýuteriň ýadynda saklanýar hem-de onuň işleýişinde aşakdaky ýaly aýratynlyklar bardyr:
1)kompýuterde ýerine ýetirmeli ýumuşyň programmasy, ol programma işlände gerek boljak sanlar bilen deň ýagdaýda kompýuteriňýadynda saklanýar;
2)kompýuterde ýumuşy ýerine ýetirmegiň programmasyny düzýän buýruklar (komandalar) san kody görnüşünde aňladylýar, olar sanlardan birjikde tapawutlanmaýarlar.

Kompýuteriň programmalaýyn işiniň yzygiderligini iki sanyň jeminiň alnyşynda ýerine ýetirilişini görkezeliň:
1. Programmadaky buýruk sanaýjysy ýumuş boýunça ýerine ýetirilmeli buýrugyň salgysynykesgitleýär. Bu salgy operatuw ýada berilýär we käbir öýjükde bellenýär.
2. Prosessoryň dolandyryş gurluşy(DG) operatiw huşa okamalay signaly berýär, ol ýerdäki bellenen käbir öýjükleriň nusgasy alynýar, ol nusga ALG-yň buýruklar registrne gelip düşýär.
3. Buýruklar registrinden buýrugyň mazmuny kesgitlenýä keçirilýär we anyklanýar.
4. Anyklanan buýrugyň mazmuny jemleýjä geçýär.
5. Jemleýji operatiw huşdan maglumatlary soraýar, alynanlar maglumatlar (operandlar) registrine gelip düşýär.
6. Jemleýjibuýrugyýerineýetirýär.
7. Netijearifmetiki-logikgurluşa(ALG) ugradylýar.
8. Netije operatiw huşdaky görkezilen salga geçirilýär.

Öktem UMAROW
Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar
we Informatika institutynyň talyby

Все права защищены